

se na kusy, které se pohybují po podobných dráhách. Dalším kandidátem pro vznik párů a rodin mohou samozřejmě být i nedávné vzájemné srážky těchto těles.

Najdeme-li tedy asteroidy s nápadně podobnými dráhami, můžeme očekávat, že nejde o náhodu, nýbrž o kusy původně mateřského tělesa. V současnosti známe asi 70 párů asteroidů a jejich počet bude jistě rychle narůstat.

Ukazuje se tak, že systém malých těles sluneční soustavy již dlouho není statickým a nudným světem, jak se dříve myslelo, ale světem dynamickým a překvapujícím. Asteroidy představují stejně jako ostatní objekty

Umělecké ztvárnění systému dvou asteroidů. Větší z nich má efektivní průměr několik kilometrů. Menší složka je o více než 60 % menší než větší. Postupem času se sice obě tělesa v meziplanetárním prostoru od sebe budou fyzicky vzdalovat, nicméně stále budou sdílet obdobné dráhy okolo Slunce, které prozradí jejich společný původ. Snímek ESO/L. Calçada.

ve vesmíru unikátní fyzikální laboratoř hodnou další pozornosti odborníků.

K DALŠÍMU ČTENÍ

Pravec P. et al.: Asteroid pairs formed by rotational fission, *Nature* 466, 1085, 2010
Vokrouhlický D., Nesvorný D.: Pairs of asteroids probably of common origin, *Astron. J.* 136, 280, 2008

O ekonomice oplzlé a vilné

Souhrnná statistika

Oddaný zájem ekonomů se soustředí na každého, kdo vyrábí a poskytuje výrobky či služby – nositele to uspokojení neomezených potřeb lidí. Přičemž o struktuře a rozsahu sektoru služeb, jenž má uspokojování touhy ve štítu, toho moc podrobného známo nebylo až donedávna.

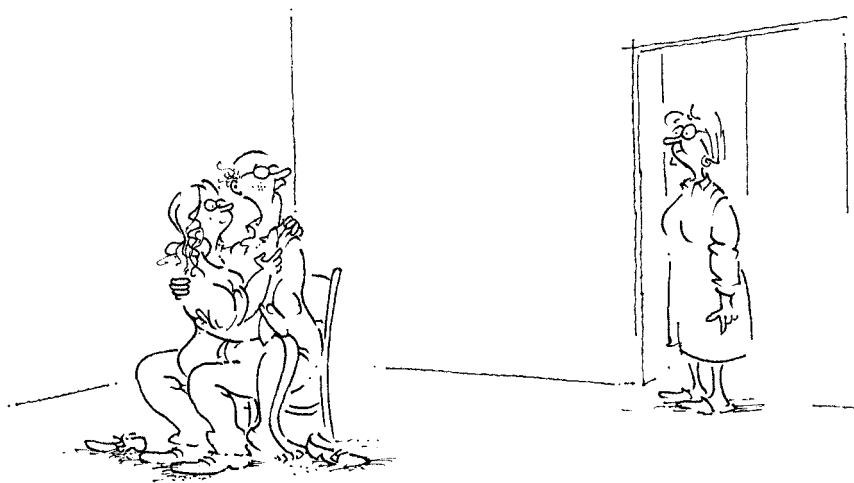
V třicátých a čtyřicátých letech minulého století zhruba polovina mužů přišla o své panictví s prostitutkou. Mít dnes obdobnou první zkušenost je raritou, především díky rozšíření předmanželského sexu. Na lehké ženy dnes tudíž připadají zejména takové druhy služeb, které „trh přítelkyň

a manželek“ nenabízí. I proto je obraz odvětví placeného sexu potměný a nezřetelný.

Rozsah služeb nevěstek a jejich mužských kolegů se v Česku jen hrubě odhaduje. Jejich počty se nacházejí mezi 10 a 25 tisíci, sektor dosahuje obrátu asi kolem 8,7 miliardy korun a stát přichází kvůli nezákonnosti živnosti na daních patrně o jednotky miliard. Přesnější odhad je komplikovaný, jelikož není známa ani výše průměrných nákladů odvětví – spekuluje se, že asi třetina výdělku jde na režii (na pracovní oblečení a obuv, prostředky bezpečnosti práce či nájem).

**PETR
HOUDEK**

Petr Houdek,
viz *Vesmír* 89, 191, 2010/3.

NECH TO NA TRHU, MARIE. PŘEDPOKLÁDÁM, ŽE VYŘEŠÍ I MŮJ VZTAH K TĚTO MLADÉ DĀMĚ.

I v ostatních zemích existovaly jen analogické odhady. Až ekonom Steven D. Levitt a sociolog Sudhir A. Venkatesh z Chicagské univerzity, vědouce z dřívějších studií o extrémní nepřesnosti odhadů rozsahu nelegální činnosti, uskutečnili první souhrnnou analýzu místního trhu s pouliční prostitucí.¹ Od tamní policie získali podrobná data o všech zatčeních spjatých s prostitucí, podobné údaje dostali i z on-line databáze, která je vedena o klientech.² Rovněž naverbovali asistenty přímo spolupracující s prostitutkami a kuplíři. Ti se vedle nich pohybovali na ulici či v nevěstincích, a tak se dostali k informacím o 2200 uskutečněných „číslech“ od 160 pracovnic většinou ihned poté, co zákazník odešel.

Etnografie neřesti

Jejich výsledky prozrazují, že hodinová odměna lehké ženy je kolem 27 dolarů, čtyřnásobek mzdy, kterou by získala, kdyby pracovala jinde.³ Jde o výdělek velmi nízký vzhledem ke krátké průměrné pracovní době (13 hodin týdně) a řádově vyšším pracovním rizikům než v jiných profesích. Sledované prostitutky

čelily ročně deseti násilným útokům a podstoupily kolem 300 případů nechráněného sexu. Týdně si také přijdou v průměru na 20 dolarů okradáním svých klientů. Pět procent jejich pracovní doby je věnováno coby „pozornost podniku“ členům kriminálních gangů a policistům.

V oboru panuje rozsáhlá cenová diskriminace⁴ – noví klienti platí více než ti pravidelní, nízkopříjmové skupiny méně než bohatí, závisí na barvě kůže zákazníka. Mezi jednotlivými prostitutkami je relativně nízká cenová variabilita, přičemž se ukázalo – oproti dřívějším studiím – že je inkasována jen velmi malá riziková prémie při nechráněném sexu. Kondom je užit jen v pětině případů. Nabídka sektoru je přitom velmi elastická.⁵ Při národním svátku Dne nezávislosti (4. července), jenž zejména v centrech velkoměst končí za bujarého veselí a volné zábavy, vzrostla nabídka sexuálních služeb o 60 %, přičemž ceny stouply jen o třetinu. Dílem díky delší pracovní době ve stávajících „provozech“ do sektoru jednak vstoupily i ženy jinak sex za peníze neprovozující, jednak přijely pracovnice z okolních menších měst.

Chvála dobrého managementu

Pouliční prostituce se provozuje ve dvou základních systémech, s kuplíři, nebo přímým vyjednáváním se zákazníkem. Analýza ukázala, že pro profesionálky je po všech stránkách výhodnější zprostředkovaný podnikatelský model, v němž kuplíř se zákazníkem předem dohaduje místo, rozsah služby a cenu. Sice se tak uskuteční méně obchodů, avšak ceny jsou vyšší, klientela „lepší“ a děvy vydělají více, přestože čtvrtinu výdělku odevdávají kuplířům bez ohledu na to, zda kuplíř pomohl obchod uzavřít či nikoliv. Nižší frekvenci ublížení od klientů díky poskytované ochraně však kuplíři téměř vyvažují zraněními, která děvám způsobí sami. Prostitutky v péči kuplířů bývají ovšem méně často zatýkány policií, než když pracují na vlastní pěst.

Dle závěrů příbuzné, ale pouze anketní studie uskutečněné Tamarou O'Doherty ve Vancouveru v Kanadě⁶ jsou optimální podnikatelskou strategií eskontní služby či práce ve vykřičených (masážních, relaxačních) domech. Třem čtvrtinám takto pracujících prostitutek nebylo nikdy ublíženo. Situace ve Vancouveru je však specifická, jelikož 80–90 % všech erotických služeb je patrně vykonáváno právě „mimo ulice“ ženami, z nichž 90 % má vysokoškolské vzdělání.

Zločin(?) a trest

Justiční systém má na sektor obecně mizivý vliv. I při cílených policejních kampaních jsou prostitutky předváděny na služebny jen jednou měsíčně, přičemž odsouzeny bývají vzácně (v poměru jedno odsouzení na deset zatčení). Zároveň řada zatčení není oficiálně vůbec hlášena, aby nedocházelo k nežádoucímu vzrůstu sledovaných ukazatelů kriminality, které ovlivňují mj. i ceny místních nemovitostí. Nízký počet odsouzených jde

1) Levitt S. D., Venkatesh S. A.: An Empirical Analysis of Street-Level Prostitution, University of Chicago, nepublikovaný rukopis – dostupný na <http://economics.uchicago.edu/pdf/Prostitution%20S.pdf>. Samozřejmě že vedle ekonomického pohledu se lze na placený sex dívat i okem antropologa, psychologa, filozofa a dalších nestydů. Motivovaný zájemce nechť nahlédne kupř. na speciální číslo *Sexualities* 10, 2007/4.

2) V Chicagu jsou nabídka i požadování sexuálních služeb za úplaty trestné, fotky takto zatčených jsou zveřejňovány na webových stránkách policie.

3) Součástí výzkumu byla i sociologická studie o vedlejších či bývalých pracovních pozicích prostitutek. Minimum z nich se věnuje trestné činnosti, většina je či byla zaměstnána v péči o děti, maloobchodním prodeji, kadeřnictví, černém taxikářství apod.

4) Cenová diskriminace čili „dvoji ceny“ je ve většině zemí, jakož i v Česku, v různé míře legislativně zakazována, přestože jde o regulaci obvykle velmi neefektivní.

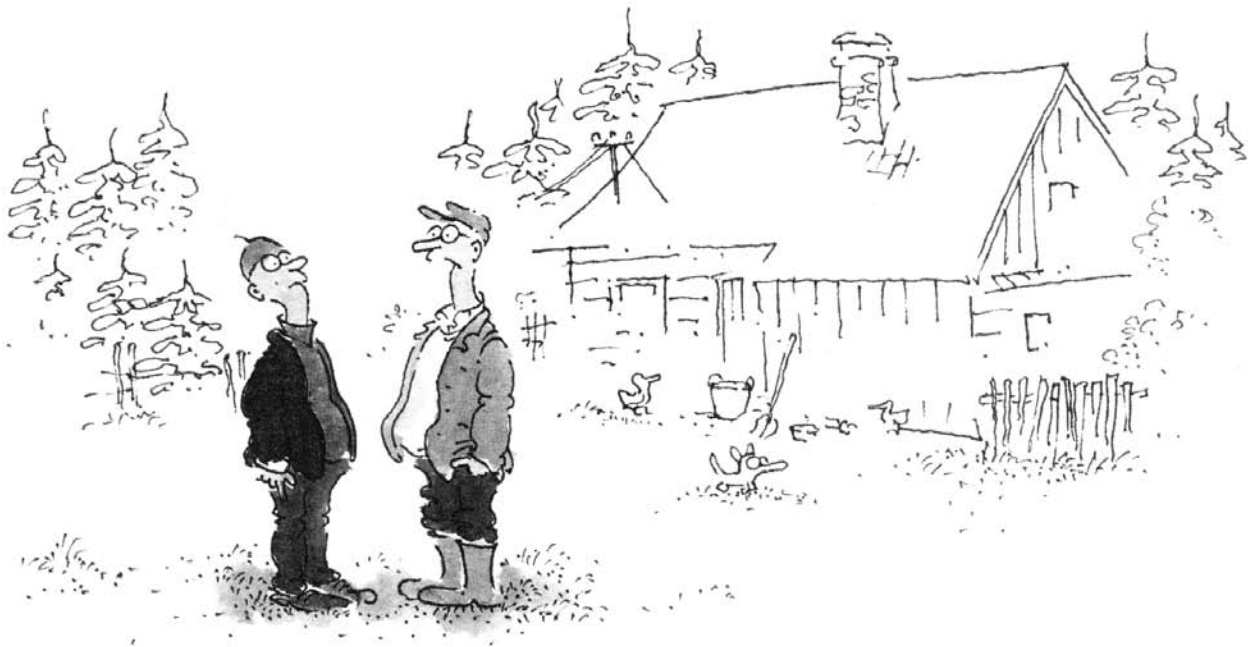
5) Elasticita nabídky udává míru, v jaké vzrůstá nabídka daného statku při procentním nárůstu ceny za určitý čas. V některých oborech i při vysokém růstu ceny není navýšení nabídky možné – zvláště těch založených na výjimečném talentu či materiálech.

6) T. O'Doherty: Off-Street Commercial Sex: An Exploratory Study, Simon Fraser University 2007. Disertační práce je dostupná na http://24.85.225.7/lowman_prostitution/odoherty/ODoherty-thesis-final.pdf.

7) Johnson P: Pornography Drives Technology: Why Not to Censor the Internet, *Federal Communications Law Journal* 49, 217–226, 1996/1.

8) Edelman B.: Red Light States: Who Buys Online Adult Entertainment? *Journal of Economic Perspectives* 23, 209–220, 2009/1.

9) V tomto kontextu je inspirativní závěr jiné studie, podle níž jsou věřící ochotni přispívat na charitu více než ostatní jen v den konání bohoslužeb. Mimo neděli se chovají stejně jako zbytek ateistického obyvatelstva. Malhotra D.: (When) Are Religious People Nicer? Religious Salience and the „Sunday Effect“ on Pro-Social Behavior, Harvard Business School Working Paper 09–066, 2008.

JSMĚ TADY NA SAMOTĚ, ALE DÍKY INTERNĚTU NEZTRÁCÍME KONTAKT SE SVĚTOVOU PORNOGRAFIÍ.

zčásti také na vrub vysokému zastoupení policistů v řadách klientely. Souhrnná statistika naznačuje, že potká-li profesionálka policistu mimo službu, pak je pravděpodobnější, že s ním bude mít sex, než že bude zatčena.

Extrapolace dat získaných S. D. Levitem a S. A. Venkateshem naznačuje, že v třímilionovém městě pracuje 4400 pouličních prostitutek a každá z nich za rok poskytne přes 360 erotických služeb. Jsou ochotny či nuceny podstupovat značná rizika za nízkou odměnu, v prostředí násilnických pasáků, kteří jim ovšem umožňují dosáhnout vyšší mzdy, a policistů vyžadujícími sex zadarmo. Strana poptávky je v rozsahu asi 175 000 různých zákazníků, z nichž polovina jsou pravidelní klienti s průměrnými 9 návštěvami ročně.

Červené tváře pánbičkářů

Pouliční prostituce je však nejhlubším místem erotického průmyslu. Na závěr pohlédněme trochu výše, na pornografii. Sektor, jenž dle některých názorů⁷ stál za řadou inovací filmového průmyslu a nyní zaujímá nejobsáhlejší část webové sítě. Pro tentokrát je možné i rozsáhlejší zkoumání strany poptávajících, jelikož u webového placeného obsahu lze poměrně přesně zjistit, kde držitel platební karty bydlí, a tato data porovnat s dostupnými demografickými údaji pro konkrétní region.⁸

Nuže, kdo jsou tajemní spotřebitelé v sektoru on-line pornografie s obratem 3 miliardy dolarů jen v USA? Prim hrají mladí lidé mezi 15 až 24 lety a městské obyvatelstvo, zároveň mají vyšší spotřebu i oblasti obývané lidmi s bakalářskými vysokoškolskými tituly. Naopak lidé s doktoráty tyto stránky moc nenavštěvují. Možná tak byla potvrzena domněnka prozaika Aldouse L. Huxleyho,

že vzdělanec je člověk, který našel jednu věc ještě zajímavější, než je sex.

Jak svatby, tak – překvapivě – rozvody vedou k snížení počtu předplacených erotických stránek. Neexistuje rozdíl mezi regiony, v nichž žijí lidé pobožní (měřeno i počtem pravidelných návštěv svatostánků), a oblastmi obývanými bezvěrci. S jedním důležitým rozdílem, v neděli je počet nově předplacených stránek významně nižší.⁹ Předplatné je rozšířenější jak v oblastech, v nichž se občané více věnují komunálním aktivitám (dobrovolnictví, účasti na veřejných projektech, darování krve), tak ve státech, v nichž převládá konzervativní pohled na rodinu, sexualitu a „tradiční“ role obou pohlaví.

Kresby na této dvoustraně
© Vladimír Renčín.

NĚCO O LÁSCĚ? NO, Z POSLEDNÍ DOBY JE TADY HODNĚ TITULŮ O LÁSCĚ K PENĚZŮM.